

Zeitschrift: Annalas da la Societad Retorumantscha
Herausgeber: Societad Retorumantscha
Band: 9 (1895)

Artikel: Romansch tyrolès
Autor: [s.n.]
DOI: <https://doi.org/10.5169/seals-180278>

Nutzungsbedingungen

Die ETH-Bibliothek ist die Anbieterin der digitalisierten Zeitschriften. Sie besitzt keine Urheberrechte an den Zeitschriften und ist nicht verantwortlich für deren Inhalte. Die Rechte liegen in der Regel bei den Herausgebern beziehungsweise den externen Rechteinhabern. [Siehe Rechtliche Hinweise.](#)

Conditions d'utilisation

L'ETH Library est le fournisseur des revues numérisées. Elle ne détient aucun droit d'auteur sur les revues et n'est pas responsable de leur contenu. En règle générale, les droits sont détenus par les éditeurs ou les détenteurs de droits externes. [Voir Informations légales.](#)

Terms of use

The ETH Library is the provider of the digitised journals. It does not own any copyrights to the journals and is not responsible for their content. The rights usually lie with the publishers or the external rights holders. [See Legal notice.](#)

Download PDF: 06.05.2025

ETH-Bibliothek Zürich, E-Periodica, <https://www.e-periodica.ch>

Romansch tyrolès.

La lingua romanscha exista er amò nella vall tyrolèsa de *Gardeina* u *Gradena*. Nus laschein sequitar qua ün exempel de quest dialct romansch del Tyrol, reproducind la historia del figl pers. A riguard della orthographia eis da remarcar, che il „c“ eis da leger sco nel italian, „tg“ sco nel dialect sursilvan. Il „g“ zieva l' „n“ (ng) dovei dar al „n“ il tun nasal.

'L figliuol prodigo.

Ung père òva doi fiongs. 'L plu schoun va ung di da si père, y disch: Père! daschemè la pèrt, chë mè tocca, chë hè la intenziong de mèn schi da tlò dëmöz. 'L père partèsch la ròba, y dà al fi chëll, chë jë tuccòva. 'L fi pòcchè l' hà abu si arpeschong, sën jël schit da tgesa dëmöz tēng paisch dalong. Ilò hà èl scumënça a mènè na slötta vita, y in puech temp s' hà 'l döffätt dutt chëll, chë l'òva giatà da si père. — A chëll temp foa l' te chëll paisch na grang tgiàrestia, y dutg sē durova fām. Anch' èl fòa te na grang misèria, y no savòva ulà via. Finalmenter jē èl schit dāng paur, y l' ha pētlà, chël ulèss tò su per fānt. 'L paur l' hà tout, y l' hà mettù a vārdè i purçòi. Dalla tgiàrestia, chë fòa, mēssòva èl sē cuntētè de majè con chëlla bösties; ma nānche de chëlla ròba non giatovel assè.

Zēng jē èl schitt in sē 'ngstēs, y hà scumënça a pēnsè dò, tgē chë l' hà fātt. Tāng de fāntg, dischèva èl tra sē 'ngstēs, hà te tgesa de mi père pāng y ròba assè, y jō song tlò tel pericul de mēssēi muri da fām! Voi la muever, y schi da mi père zruch, y di: Père! jō hè cummuettù pitgià dānt a Iddie y dānt a vo, no song plu dēgn de vōster tlamà vosch fi, ma vē prēe tulemē su per vosch fānt!

Pernàngche l' hà abù fàtt chësta resoluziong, s' hà ël subit mettù sung strèda, y je schit da si pèrè zruch. Càngchè ël jè ruà da usching da tgèsa, y che si pèrè l' ha spià, jè ël prést schit ingcontra, y l' hà àbbracà. 'L fi all' incontro s' hà snudlà schu dàng si pèrè, y dischòva bràdlàng: Pèrè! jö he cummettù pitgià dànt a Iddie, y dànt a vo; no song plu dëgn de vöster tlamà vosch fi, ma vë prëe tulemë su per vosch fànt!

'L pèrè no l' hà laschsa rusnè òra (raschunar ora), ma l' hà cumandà a si schënt ch' ëi vède subit a purtè caprò guànt al furni, y na varëtta in sëng, che dutt jè perdunà. Schide, hà pò 'l pèrè mettu prò, y mazzède 'l plu böll vadöll, ch' ong te stàlla, y faschède ung bong gustè, che ulong vöster (volein esser) de bona voja; pertgë chëst fi, chë chërdòve perdù, l' he giatà, y chëll, chë jö ténive per mòrt, jè mo in vita (eis amò in vita).

I fàntg òva prest fatt dutt chëll, chë 'l patrong òva cumanda; y te tgèsa feschung na grang fösta, y dui jè de bona voja. 'L mäscher fi (il figl vegl- magior) non fòa a tgèsa, ma fòa òra in campàgna a làurè (lavurar). Càngchè l' jè ruà (arrivau) da uching da tgèsa, y l' hà àudi sunang y tgiantang (sunant e cantant), hà ël cherdà òra ung fànt, y ha dumandà, tgë che chëst significa? 'L fànt je ha cunta dutt (gli ha raquintau tot), cioè, che si frà jè ruà, y che l' pèrè hà cumundà de fè ung grang gustè (past) dalla cuntèntezza, chë l' hà inò giatà, chëll chë 'l téniva per perdù y mòrt.

Pernàngche l' hà audi chëst, s' hà ël dössanà y ulòva mucè, y non plu schi te tgesa (e non pli ir in casa), pertgë, dischova ël a si pèrè: Je v' hë (Jeu vus hai) fort servi, y ugn' ëura laurà, y ànche fàtt dutt chëll, chë m' ëis cumanda, y no m' ëis mēi dàtt (e non mi haveis mai dau) ung vëssuel, ch' éss pudù majë con mi cumpagnes. Ma zëng che l' je ruà chëst, chë ha döffàtt dutta si àrpeschong con mēnè na slötta vita, fascheis (fagieis) na tël fösta! Sung chëst disch jl pèrè: Tgèla, no vöster dössanà, che tu jes ugn' ëura stàt pro mē, y òves dutt chëll (e havevas tut quei), chë jö òve; chëst all' incontro cherdòve (credeva) jö perdù, y l' hë inò giatà, jö 'l ténive per mòrt, ma 'l jé mò (aunc, amò) in vita, y perciò muessung stè de bona voja. —

